

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO
-
PROFILAKTYCZNY**

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 122
w Łodzi

na lata 2017-2025

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.
- Statut szkoły

Wstęp

Wychowanie to **wspieranie dziecka w rozwoju** ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. (art. 1 pkt 3 ustawy *Prawo oświatowe*)

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka wspomaga proces wychowania, a wychowanie tworzy spójną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka.

Działalność wychowawczo – profilaktyczna naszej szkoły jest jednolitym, zintegrowanym z nauczaniem procesem dydaktyczno-wychowawczym realizowanym przez wszystkich nauczycieli, za pośrednictwem wszystkich zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w ścisłej współpracy ze środowiskiem lokalnym i rodzicami.

Program jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Przy opracowaniu programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- obowiązujące akty prawne;
- dotychczasowe doświadczenia szkoły;
- wyniki nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,

- wyniki ewaluacji (wewnętrznej, zewnętrznej),
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczego i programu profilaktyki,
- przewidywane zmiany w szkole, środowisku i kraju, mogące mieć wpływ na proces wychowania,
- spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców,
- koncepcję funkcjonowania i rozwoju szkoły,
- analizę dokumentacji szkolnej.

I. NAJWAŻNIEJSZE CELE WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI

Nauczanie i wychowanie za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
2. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej. Kształtowanie postaw, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości.
3. Wspieranie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, upowszechnianie czytelnictwa, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie.
4. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi, propagowanie ekologicznego stylu życia. Motywowanie do zdrowego stylu życia.
5. Wspomaganie, w miarę posiadanych zasobów, wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego indywidualnej sytuacji. Zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.
6. Wspieranie ucznia w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają mu przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie.

II. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Uczeń kończący naszą szkołę dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną.

Traktuje zdobywanie wiedzy jako podstawę własnego rozwoju. Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie

wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent jest:

- dobrym obywatelem, świadomym swych praw i obowiązków, posiadającym godność, poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych;
- człowiekiem aktywnym, ciekawym świata i wiedzy, ma różnorodne zainteresowania,
- człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi;
- człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki;
- człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję fizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego.

III. UCZESTNICY PROGRAMU WYCHOWAWCZO -PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY.

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu:

➤ Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

➤ Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,

- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

➤ **Nauczyciele:**

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przewycięzaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia.

➤ **Wychowawcy klas:**

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

➤ **Zespół wychowawców:**

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasady usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen zachowania,
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

➤ **Pedagog szkolny/psycholog:**

- diagnozuje środowisko wychowawcze, rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb.
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze wychowawczym i profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną
- podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające z programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły, w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli,
- wspiera działania opiekuńczo-wychowawcze nauczycieli, wynikające z programu
- stale współpracuje z poradnią psychologiczno-pedagogiczną – w tym organizuje dyżury psychologa – konsultacje, diagnoza problemów szkolnych i emocjonalnych.

➤ **Rodzice:**

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w zebraniach i konsultacjach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,

➤ **Samorząd uczniowski:**

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

IV. NAJWAŻNIEJSZE UMIEJĘTNOŚCI ROZWIJANE W RAMACH KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ

- Sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych, w tym występowanie przed publicznością.
- Efektywne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentowanie własnego stanowiska z uwzględnieniem doświadczeń i poglądów innych ludzi.
- Poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł.
- Gotowość do twórczej i naukowej aktywności uczniów oraz zaciekawienie ich otaczającym światem.

- Kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki.
- Rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych.
- Praca w zespole i społeczna aktywność.
- Aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

**IV. TREŚCI WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE DO REALIZACJI
W KLASACH I – III**

<i>OBSZAR</i>	<i>ZADANIA</i> <i>KLASY I – III</i>
<i>I. ZDROWIE</i> <i>edukacja zdrowotna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych. • Kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia. • Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. • Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym. • Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie. • Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku. • Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego. • Uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin. • Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
<i>II. RELACJE</i> <i>kształtowanie</i> <i>postaw społecznych</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych. • Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń. • Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł. • Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. • Przygotowanie do obiektywnego • i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. • Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami

	<p>wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
<p>III. KULTURA <i>wartości, normy, wzory zachowań</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się. • Kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła. • Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność. • Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci. • Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji. • Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia. • Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów. • Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań.

	<ul style="list-style-type: none"> • Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną. • Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji. • Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania. • Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
<p>IV. BEZPIECZEŃSTWO <i>profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia. • Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno- komunikacyjnych. • Kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediiów. • Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach. • Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym. • Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

Na podstawie szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego, wychowawcy tworzą programy klasowe, dostosowując wybrane zagadnienia do potrzeb i specyfiki swojej klasy.

**VI. TREŚCI WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE DO REALIZACJI PODCZAS
GODZIN DO DYSPOZYCJI WYCHOWAWCY W KLASACH IV – VIII**

Klasa IV

Obszar	Zadania
<p>I. ZDROWIE <i>edukacja zdrowotna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. • Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. • Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. • Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. • Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
<p>II. RELACJE <i>kształtowanie postaw społecznych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. • Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. • Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i problemy innych ludzi. • Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. • Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. • Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.
<p>III. KULTURA – <i>wartości, normy, wzory zachowań</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. • Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. • Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. • Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.
<p>IV. BEZPIECZEŃSTWO <i>profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. • Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. • Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. • Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. • Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.

Klasa V

Obszar	Zadania
<p><i>I.ZDROWIE</i> <i>edukacja zdrowotna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. • Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. • Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości
<p><i>II. RELACJE</i> <i>kształtowanie postaw społecznych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. • Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). • Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota) • Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. • Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.
<p><i>III.KULTURA</i> <i>wartości, normy, wzory zachowań</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. • Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. • Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. • Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.
<p><i>IV.BEZPIECZEŃSTWO</i> <i>profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. • Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. • Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. • Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. • Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.

Klasa VI

Obszar	Zadania
<p>I. ZDROWIE <i>edukacja zdrowotna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. • Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. • Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. • Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.
<p>II. RELACJE <i>kształtowanie postaw społecznych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. • Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). • Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. • Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. • Rozwijanie samorządności.
<p>III. KULTURA <i>wartości, normy, wzory zachowań</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności. • Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. • Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. • Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.
<p>IV. BEZPIECZEŃSTWO <i>profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. • Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. • Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. • Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. • Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.

Klasa VII

Obszar	
<p>I. ZDROWIE <i>edukacja zdrowotna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania i decyzje. • Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. • Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. • Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. • Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.
<p>II. RELACJE <i>kształtowanie postaw społecznych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. • Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. • Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).
<p>III. KULTURA <i>wartości, normy, wzory zachowań</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. • Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. • Umacnianie więzi ze społecznością i lokalną.
<p>IV. BEZPIECZEŃSTWO <i>profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. • Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. • Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. • Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. • Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?

Klasa VIII

Obszar	Zadania
<p><i>I.ZDROWIE</i> <i>edukacja zdrowotna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. • Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko – i długoterminowych. • Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. • Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. • Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.
<p><i>II. RELACJE</i> <i>kształtowanie</i> <i>postaw społecznych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. • Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, itp. • Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.
<p><i>III. KULTURA</i> <i>wartości, normy, wzory</i> <i>zachowań</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. • Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. • Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.
<p><i>IV.BEZPIECZEŃSTWO</i> <i>profilaktyka zachowań</i> <i>ryzykownych</i> <i>(problemowych)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. • Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. • Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. • Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań . • Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.

**VII. TREŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI ZAWARTE
W PODSTAWACH PROGRAMOWYCH PRZEDMIOTÓW KSZTAŁCENIA
OGÓLNEGO.**

OBSZAR I

Zdrowie – edukacja zdrowotna

<i>Przedmiot</i>	<i>Wymagania szczegółowe</i>
	<i>Uczeń:</i>
<i>Edukacja wczesnoszkolna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia, • ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka, • posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwania o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej, • posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia, • reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby, • wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze, • przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia, • ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet, • ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka,
<i>Informatyka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych,

Biologia	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej, • uzasadnia konieczność ochrony przyrody, • opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody,
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia, • opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej, • opisuje zasady zdrowego odżywiania, • przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży, • przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach, • omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia, • wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ, • omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny, • wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się, • wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania,
WOS	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych, • podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych, • przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych,
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu, • doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie,

	<ul style="list-style-type: none"> • poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się,
<i>Edukacja dla bezpieczeństwa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie, • wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków, • odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu, • omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu, • dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie), • wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych, • ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia, • ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia - ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.
<i>Technika</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska, • kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu,
<i>Wychowanie do życia w rodzinie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu,

OBSZAR II

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

<i>Przedmiot</i>	<i>Wymagania szczegółowe. Uczeń:</i>
<i>Edukacja wczesnoszkolna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród, • respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach, • przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad, • współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię, • dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory, • dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności, • odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo, • ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot, • szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym, • uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, • wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie, • wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego, • naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł,

	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem,
<i>Informatyka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, dedykowany portal edukacyjny, • identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów, • bierze udział w różnych formach współpracy, jak: praca w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
<i>Wychowanie fizyczne</i>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „fair play”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę, • pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych, • stosuje zasady kulturalnego kibicowania, • omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci, • identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować, • wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych, • wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych, • współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię, • motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby

	niepełnosprawne, osoby starsze),
WOS	<ul style="list-style-type: none"> • współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich, • wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności, • uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania), • przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku, • wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania, uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści, przedstawia różne formy współpracy w grupie, • rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej, • wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji, • rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej, • przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy,
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> • zachęca do działania na rzecz środowiska lokalnego, • doskonali umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole,
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych,
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych, • rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych,

	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedzane i pisane słowa, • kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego, • bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną, ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania,
--	--

OBSZAR III

Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

<i>Przedmiot</i>	<i>Wymagania szczegółowe. Uczeń:</i>
<i>Edukacja wczesnoszkolna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zna wartości, takie jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, • szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach, • określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania, • odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób, • odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania,
<i>Język polski</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami, • kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej,

	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, • rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości, • rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, • rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej, • kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania, • jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy,
<i>Historia</i>	<ul style="list-style-type: none"> • poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych, • zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje,
<i>Muzyka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu, • zna repertuar „kulturalnego człowieka”, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej, • zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne, • uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej), • angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska,

	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych, stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców,
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej), zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”,
WOS	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady, podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego, wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym, uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom, planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy,
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu,

<p>Geografia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości, • przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania, • rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej, • ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); • kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią, • rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno--kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski, • przelamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości,
<p>Informatyka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją, • postępuje etycznie w pracy z informacjami,
<p>Wychowanie do życia w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie,

OBSZAR IV

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

<i>Przedmiot</i>	<i>Wymagania szczegółowe. Uczeń:</i>
<i>Edukacja wczesnoszkolna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu, • rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego, • stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku, • ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach, • stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety, • rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
<i>Informatyka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet, • przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie,
<i>Wychowanie fizyczne</i>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku,

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej, • wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego, • wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im, • wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach, • przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować, • wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw, • przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami,
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, • uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej, • wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich, • stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami, • ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich,

Technika	<ul style="list-style-type: none"> • przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego, • analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia),
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka), • wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; • rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe, • zna zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany.

VIII. PRZYGOTOWANIE UCZNIÓW DO WYBORU DALSZEJ DROGI KSZTAŁCENIA I ZAWODU

Klasowe programy wychowawczo – profilaktyczne powinny zawierać treści z zakresu doradztwa zawodowego, dostosowane do wieku rozwojowego. Zagadnienia te mogą być realizowane poprzez:

- diagnozę preferencji społeczno - zawodowych (rozmowa, wywiad, ankiety),
- zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych,
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem ,
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- udzielanie indywidualnych porad uczniom,
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych.

IX. ZASADY EWALUACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego.

Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- analizę dokumentacji szkolnej: sprawozdania z realizacji planów, wnioski z hospitacji, innowacji, projektów,
- wnioski z przeprowadzanych ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- rozmowy z rodzicami,
- wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej – na koniec roku szkolnego.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną.